

Ausführliches Inhaltsverzeichnis

Samuelis Pufendorffii De jure naturae et gentium libri octo	1
Summa privilegii	3
Dedicatio	5
Praefatio 1672	7
Praefatio 1684	11
Liber primus, Praecognita ejus juris continens	13
Cap. I. De origine et varietate entium moralium	13
§. 1. Introductio	13
§. 2. Vita humana temperatur per entia moralia	13
§. 3. Quid sint entia moralia, quae eorum causa, qui finis	14
§. 4. Modus eadem producendi Impositio. Eorundem operatio, & unde	14
§. 5. Divisio	15
§. 6. Status quid	15
§. 7. Status naturalis & adventitius	16
§. 8. Pax, & bellum quid, & quotuplex	17
§. 9. Status determinati	17
§. 10. Status respectum ad tempus habentes	18
§. 11. Monita quaedam circa status	18
§. 12. Divisiones personarum simplicium	19
§. 13. Et compositarum	20
§. 14. Monita circa personas morales	20
§. 15. Personae fictae	21
§. 16. Res morales	22
§. 17. Modorum moralium divisio	22
§. 18. Tituli	22
§. 19. Potestas	23
§. 20. Jus	24
§. 21. Reliquae qualitates morales	25
§. 22. Quantitates morales	25
§. 23. Entia moralia quomodo pereant	25
Cap. II. De certitudine disciplinorum, quae circa moralia versantur	26
§. 1. Plerique disciplinis moralibus certitudinem apodicticam abjudicant	26
§. 2. Quid sit demonstratio	26

§. 3.	Principia demonstrationum	27
§. 4.	In illam duntaxat disciplinam moralem cadit demonstratio, quae de rectitudine & pravitae actionum humanarum agit	27
§. 5.	Objicitur rerum moralium incertitudo	29
§. 6.	An quid honestum aut turpe ante omnem impositionem	29
§. 7.	An istius rei argumentum sit pudor	32
§. 8.	De latitudine actionum moralium ratione qualitatis	33
§. 9.	Grotii sententia expenditur	34
§. 10.	In quantitatibus moralibus datur latitudo	35
§. 11.	Quid vocetur moraliter certum	36
Cap. III.	De intellectu hominis, prout concurrat ad actiones morales	36
§. 1.	Intellectus duae facultates	36
§. 2.	Facultati intellectus repraesentativae qualis indoles	37
§. 3.	Intellectus circa moralia naturaliter rectus est	37
§. 4.	Conscientia quid, & quotuplex	38
§. 5.	Conscientia recta, probabilis	39
§. 6.	Regulae conscientiae probabilis	40
§. 7.	Regulae circa eligenda utilia	40
§. 8.	Conscientia dubia	41
§. 9.	Scrupulosa	42
§. 10.	Ignorantia quid, & quotuplex	43
§. 11.	Error quotuplex	44
§. 12.	Error circa actiones licitas	44
§. 13.	Error theoreticus circa actiones necessarias	44
§. 14.	Aut indifferentes	45
§. 15.	Error practicus	45
§. 16.	Error circa actionem malam	46
Cap. IV.	De voluntate hominis, prout concurrat ad actiones morales	46
§. 1.	Voluntatis actus	46
§. 2.	Libertas voluntatis	47
§. 3.	Indifferentia voluntatis necessario asserenda	48
§. 4.	Voluntas quomodo in bonum feratur	49
§. 5.	Voluntatem sollicitant constitutiones certae corporis	50
§. 6.	Item habitus	51
§. 7.	Et affectus	52
§. 8.	Nec non ebrietas	53
§. 9.	Actiones mixtae	54
§. 10.	Invitum quid	54
Cap. V.	De actionibus moralibus in genere, deque earundem ad agentem pertinentia, seu ad imputationem aptitudine	55
§. 1.	Actio moralis quid	55
§. 2.	Ejus materiale	56
§. 3.	Et formale, ubi de causa morali	57

§. 4.	Actio moralis formaliter considerata semper est ens positivum	58
§. 5.	Causa, & fundamentum, cur imputari quid possit, vel non	58
§. 6.	Imputari non possunt homini necessaria	59
§. 7.	Vegetabilium facultatum effectus	59
§. 8.	Impossibilia	60
§. 9.	Coacta; ubi de mera executione	61
§. 10.	Per ignorantiam patrata	62
§. 11.	Per somnum visa	63
§. 12.	Mala futura	64
§. 13.	Malae tamen actiones, etiam ex habitu profectae omnino imputantur	64
§. 14.	Actiones alienae quomodo impotentur	66
Cap. VI.	De norma actionum moralium, seu de lege in genere	70
§. 1.	Lex differt à consilio	70
§. 2.	A pacto	70
§. 3.	Et jure	71
§. 4.	Quid sit lex	71
§. 5.	Quid obligatio	72
§. 6.	Unde sit ut quis possit obligari	73
§. 7.	Sibi ipsi nemo obligatur	74
§. 8.	Qui obligandus est, debet habere superiorem	75
§. 9.	Unde sit, ut quis alteri possit obligationem injungere	75
§. 10.	Id non esse ex nudis viribus	75
§. 11.	Neque ex sola naturae praestantia	78
§. 12.	Quid vis obligationibus addat	79
§. 13.	Legislator & lex debent esse cognita	80
§. 14.	Partes legis essentiales quae	81
§. 15.	Permissio legis quid	84
§. 16.	Materia legum	85
§. 17.	Lege quis obligetur	85
§. 18.	Legis divisio	86
Cap. VII.	De actionum moralium qualitatibus	87
§. 1.	Qualitates actionum moralium quot	87
§. 2.	Actio necessaria, licita	87
§. 3.	Actionum bonitas, & malitia in quo consistat	87
§. 4.	Actio bona est, quae omnia habet requisita, mala, in qua vel unum deficit	88
§. 5.	Malitiae causa nequaquam in Deo quaerenda	89
§. 6.	Justitia est vel personarum, vel actionum	89
§. 7.	Justitia actionum quid	90
§. 8.	Justitia universalis, particularis	91
§. 9.	Justitia distributiva	91
§. 10.	Commutativa	92
§. 11.	Grotii sententia de Justitia	93
§. 12.	Aristotelis de eadem sententia	94
§. 13.	Hobbesii sententia de Justitia & injuria	95

§. 14. Injusta actio quid	96
§. 15. Quid injuria	96
§. 16. Injuria fit tantum ex proaeresi, ubi de culpa quoque	97
§. 17. Volenti non fit injuria	98
Cap. VIII. De actionum moralium quantitate	99
§. 1. Quantitas actionum moralium absoluta	99
§. 2. Qualis intentio requiratur in foro divino	99
§. 3. Qualis intentio sufficiat in foro humano	99
§. 4. Quid sit actio perfecta seu completa	100
§. 5. Quantitas actionum relativa	101
Cap. IX. De actionum moralium imputatione	101
§. 1. Imputatio actualis	101
§. 2. Imputatio ex gratia	101
§. 3. Imputatio ex debito	102
§. 4. Quid alteri efficaciter possit imputari	102
§. 5. Meritum quid	103
§. 6. Quomodo effectus actionum moralium deleantur	104
Liber secundus	107
Cap. I. Hominis naturae non congruere, ut vivat exlex	107
§. 1. An lex in hominem cadat dubitatur	107
§. 2. Libertas in genere quid	107
§. 3. Libertas in Deo qualis	108
§. 4. Libertas brutorum qualis	108
§. 5. Haec ne homini indulgeretur, obstabat ipsius dignitas	109
§. 6. Pravitas	110
§. 7. Varietas ingeniorum	111
§. 8. Et imbecillitas ac naturalis incultus	111
Cap. II. De statu hominum naturali	112
§. 1. Status naturalis diversa consideratio	112
§. 2. Ejus miseria	113
§. 3. Et jura	115
§. 4. Status naturalis temperatus	119
§. 5. An ille habeat indolem belli	120
§. 6. Affirmantis Hobbesii rationes adducuntur	121
§. 7. Negativam suadet cognatio inter homines	122
§. 8. Hobbesii rationibus occurritur	124
§. 9. A statu naturali non debet exulare ratio	125
§. 10. Barbari mores statum naturalem non constituunt	125
§. 11. Pax naturalis pactis opus non habet	127
§. 12. Pax naturalis est parum fida	128

Cap. III. De lege naturali in genere	129
§. 1. Transitus	129
§. 2. Homini cum brutis jus naturae non esse commune	129
§. 3.	131
§. 4. Objectum juris naturalis non est necessarium ante legem	132
§. 5. An jus naturale Deo cum hominibus commune	133
§. 6.	135
§. 7. Jus naturale non nititur consensu gentium	136
§. 8.	137
§. 9.	138
§. 10. An utilitas fundamentum Juris	139
§. 11.	142
§. 12. An ex fine conditi mundi jus naturale elucescat	143
§. 13. De dictamine rectae rationis	144
§. 14. Genuinum fundamentum J. N. petitur ex conditione hominis	146
§. 15. Lex naturae fundamentalis	148
§. 16. In Hobbesii sententiam inquiritur	150
§. 17.	151
§. 18.	152
§. 19. Fundamentum dictum J. N. est sufficiens	153
§. 20. Obligatio legis naturalis est à Deo	154
(§. 21. De sanctione legis naturalis)	157
² §. 22. = ¹ §. 21. Quaedam dicuntur juris naturalis reductive, & abusive	159
² §. 23. = ¹ §. 22. An detur jus gentium, naturali contradistinctum	160
² §. 24. = ¹ §. 23. Juris naturalis partitio	162
 Cap. IV. De praestationibus hominis adversus seipsum (tam circa culturam animi, quam curam corporis et vitae)	163
² §. 1. Homini cultura sui est necessaria	163
² §. 2. Circa quae ista versetur	164
² §. 3. Animus primo religione imbuendus	164
² §. 4. Ei adversantes opiniones extirpandae	165
² §. 5. Notitia sui est necessaria	168
² §. 6. Noscendus homini suus animus, suumque officium	168
² §. 7. Et quousque vires ipsius se extendant	169
² §. 8. Supra vires non nitendum	169
² §. 9. Quantum circa existimationem laborandum	170
² §. 10. Quantum circa opes	171
² §. 11. Et circa delectationes	173
² §. 12. Affectus ratione regendi	173
² §. 13. De studiis literarum	175
² §. 14. De cura corporis	178
² §. 15. De usu vitae	178
² §. 16. An sit aliqua obligatio ad servandam vitam = ¹ §. 1. An sit aliqua obligatio hominis adversus seipsum	179
[¹ §. 2. Corpus & anima quomodo curanda, ausgearbeitet in ² §§. 1–15.]	180

² §. 17. = ¹ §. 3.	Vita quatenus in aliorum usus impendenda	181
² §. 18. = ¹ §. 4.	Aut pro altero periculo exponenda	182
² §. 19. = ¹ §. 5.	An propria caedes sit licita	182
Cap. V.	De defensione sui	185
§. 1.	Defensio sui violenta est licita	185
§. 2.	An etiam naturali jure praecepta	186
§. 3.	Defensio qualis in libertate naturali	187
§. 4.	Qualis eadem in civitatibus	190
§. 5.	An & contra invasorem errantem	190
§. 6.	Tempus defensionis in libertate naturali	191
§. 7.	Et in statu civili quomodo se habeat	192
§. 8.	193
§. 9.	194
§. 10.	De mutilatione membri	194
§. 11.	Et pudicitia	195
§. 12.	Nec non alapa	195
§. 13.	An fugere quis teneatur	197
§. 14.	An religio Christiana diversum heic disponat	197
§. 15.	Caedes in defensione patrata est innoxia	
§. 16.	De defensione rerum	200
§. 17.	De fure nocturno	202
§. 18.	203
§. 19.	De defensione ejus, qui injuriae initium fecit	204
Cap. VI.	De jure et favore necessitatis	205
§. 1.	Necessitas quotuplex	205
§. 2.	Ubi jus aut favor necessitatis fundetur	205
§. 3.	Quid illa cuique det juris in seipsum, aut directe in alios	207
§. 4.	Quid indirecte eadem indulgeat	207
§. 5.	Quid juris eadem indulgeat in res aliorum	209
§. 6.	210
§. 7.	212
§. 8.	Quid pro rebus nostris servandis liceat in res aliorum	212
Liber tertius	215
Cap. I.	Ut nemo laedatur, et si quod damnum fuit datum, reparetur	215
§. 1.	Homo hominem, ejusque res laedere non debet	215
§. 2.	Damnum, si quod datum, reparandum	216
§. 3.	Quid sit damnum	216
§. 4.	Quinam damnum dent	217
§. 5.	Quo ordine laedentes teneantur	218
§. 6.	Quot modis laesio fiat	219
§. 7.	De reparatione exemplum in homicida	221
§. 8.	In eo qui mutilavit	222

§. 9. In adultero	224
§. 10. In stupratore	224
§. 11. In fure	225
Cap. II. Ut omnes homines pro aequalibus naturaliter habeantur	225
§. 1. Homo ut naturaliter aequalis ab homine habendus	225
§. 2. Qualis sit naturalis aequalitas	226
§. 3. Rationes pro eadem populares	228
§. 4. Consideratio aequalitatis reddit homines commodos	229
§. 5. Quomodo per eam res inter plures dividendae	230
§. 6. In eandem peccatur per superbiam	231
§. 7. Et contumeliam aliis illatam	232
§. 8. An servi natura dentur	232
§. 9. Unde inaequalitas inter homines proveniat	234
Cap. III. De promiscuis officiis humanitatis	235
§. 1. Homo hominis commoda promovere debet	235
§. 2. Idque vel indefinite	236
§. 3. Vel definite per vulgarem humanitatem	237
§. 4. Ejus exempla minutiora	239
§. 5. De transitu per terras alienas concedendo personis	240
§. 6. Et mercibus	243
§. 7. An pro transitu exigi vectigal queat	243
§. 8. De accessu ad litus alienum	245
§. 9. De admittendis hospitibus	246
§. 10. De sede exteris concedenda	248
§. 11. De foro praebendo	249
§. 12. An aliena quis emere teneatur	250
§. 13. De concedendis matrimoniis	251
§. 14. An uni possit negari, quod promiscue omnibus conceditur	252
§. 15. De beneficentia	252
§. 16. De grato	253
§. 17. Et ingrato animo	254
Cap. IV. De servanda fide, ubi etiam de divisionibus obligationum	255
§. 1. Non possunt non in societate humana pacta existere	255
§. 2. Pacta servanda sunt	256
§. 3. Obligationes sunt vel congenitae vel adventitiae	257
§. 4. Obligationi congenitae repugnat atheismus	257
§. 5. Obligatio naturalis & civilis	259
§. 6. Quae utriusque efficacia	259
§. 7. Obligatio perpetua & temporaria	261
§. 8. Obligatio non mutua	261
§. 9. Obligatio perfecte aut imperfecte mutua	261

Cap. V. De natura promissorum et pactorum in genere	262
§. 1. Obligationes adventitiae unde proveniant	262
§. 2. Quid sit translatio juris Hobbesio	262
§. 3. Jus in omnia Hobbesianum non datur	263
§. 4. In quo revera consistat translatio juris	264
§. 5. Assertio nuda non obligat	264
§. 6. Promissio imperfecta obligat, sed alteri jus non dat	265
§. 7. Promissio perfecta	265
§. 8. Verba de futuro jus non transferunt	266
§. 9. An vis obligandi insit nudis pactis	266
§. 10.	268
§. 11.	269
Cap. VI. De consensu circa promissa et pacta adhibendo	270
§. 1. In promissis & pactis requiritur consensus	270
§. 2. Consensus significatur expresse vel tacite	270
§. 3. Consensus supponit usum rationis	271
§. 4. Quem impedit magna ebrietas	271
§. 5. De minorennibus	273
§. 6. De errore circa promissa	274
§. 7. De errore circa pacta & contractus	275
§. 8. De dolo malo	276
§. 9. An suspicio deceptionis pacta reddat invalida	276
§. 10. Metus promissa & pacta reddit invalida	279
§. 11.	279
§. 12.	282
§. 13.	282
§. 14. Quomodo convalescant invalida promissa	283
§. 15. De consensu acceptantis	284
§. 16. De signis & monumentis consensus	285
Cap. VII. De materia promissorum et pactorum	286
§. 1. Obligamur tantum ad ea, quae fieri possunt	286
§. 2. Promissa circa impossibilia sunt vana	287
§. 3. Impossibilitas circa pacta emergens	287
§. 4. An summus conatus semper sufficiat	288
§. 5. An quis obligetur ad ferenda mala humanam constantiam superantia	289
§. 6. In illicita non cadit obligatio	291
§. 7. Pacta turpia, re integra non obligant	292
§. 8. Quin nec turpi opera jam praestita	292
§. 9. An turpiter data repeti possint	294
§. 10. Frustra promittuntur aliena	295
§. 11. Et nostra alteri jam obligata	296
Cap. VIII. De conditionibus promissionum	296
§. 1. Quotupliciter fiat promissio	296

§. 2. Conditio quid	296
§. 3. Conditio an referatur ad tempus praesens aut praeteritum	297
§. 4. Conditio casualis, potestativa, mixta	297
§. 5. Conditio impossibilis & turpis	298
§. 6. Adjectio loci	299
§. 7. Adjectio temporis	299
§. 8. Discrimen inter pacta, & promissa conditionata	299
Cap. IX. De ministris obligationum contrahendarum in genere	300
§. 1. Promittere & pacisci etiam possumus per alium	300
§. 2. Mandata quotuplicia	300
§. 3. Quid si internuncius moriatur, re infecta	301
§. 4. Differentia inter nuncium & mediatorem	301
§. 5. Quatenus quis pro altero possit acceptare	302
§. 6. Ab haeredibus non potest acceptatio fieri	303
§. 7. De onere promisso adjecto	303
§. 8. Divisio pactorum	303
Liber quartus	305
Cap. I. De sermone, et quae eundem comitatur obligatione	305
§. 1. Sermone quomodo utendum	305
§. 2. Signa quotuplicia	305
§. 3. De origine sermonis	306
§. 4. Vocabula significant ex impositione	307
§. 5. Eadem comitatur conventio	310
§. 6. Eaque vel generalis, vel specialis	311
§. 7. Unde sit obligatio ad pandenda alteri animi sensa	313
§. 8. Quid veritas, quid mendacium	313
§. 9. Non omne falsiloquium est mendacium, & turpe	314
§. 10. Jus, quod mendacio violatur, quale, & unde sit	316
§. 11. Pars veri quatenus recte dissimuletur	317
§. 12. Simulatio in rebus quatenus licita	317
§. 13. De sermone ambiguo	318
§. 14. De reservationibus mentalibus	318
§. 15. Infantibus quatenus falsum liceat dicere	319
§. 16. Falsum pro salute aliorum dicere fas est	320
§. 17. Rectoribus civitatum quatenus falsum dicere sit concessum	321
§. 18. Quatenus prave curiosis illudi queat	322
§. 19. Hosti falsum licet dicere	323
§. 20. An reus negare crimen possit	324
§. 21. Quid liceat advocato pro reo	325
Cap. II. De iurejurando	326
§. 1. Iurisjurandi sanctimonia	326
§. 2. Iurisjurandum quid	327

§. 3.	Juratur tantum per Numen	328
§. 4.	Et quidem juxta religionem jurantis	331
§. 5.	De intentione jurantis	332
§. 6.	Juramentum est vinculum accessorium obligationum	333
§. 7.	De juramentis dolo elicitis	333
§. 8.	De juramentis metu extortis	334
§. 9.	Juramenta circa res illicitas non obligant	335
§. 10.	Nec quae impediunt majus bonum	336
§. 11.	Juramentum non immutat naturam actus, cui adjicitur	337
§. 12.	Juramentum excludit cavillationes	338
§. 13.	Non tamen semper stricte interpretandum	339
§. 14.	Aut citra tacitas condiciones & limitationes	341
§. 15.	Juramentum explicatur ex intentione deferentis	342
§. 16.	De juramento in alterius animam	342
§. 17.	Quatenus heres teneatur ex juramento defuncti	343
§. 18.	Juramentorum divisio	344
§. 19.	Juramentum confirmatorium	345
§. 20.	Testificatorium	345
§. 21.	Litis decisorium	345
§. 22.	Suppletorium, & purgatorium	346
§. 23.	An quaelibet juramenti violatio faciat perjurum	346
§. 24.	De juramentorum relaxationibus	347
Cap. III.	De facultate humani generis in res	348
§. 1.	Magna pars juris occupatur circa res	348
§. 2.	Deo volente aliis creaturis homo utitur	348
§. 3.	Vegetabilia homo citra injuriam consumit	349
§. 4.	Dubia circa caedem & esum animalium	350
§. 5.	Qui tamen defenditur	352
§. 6.	Abusus juris in bestias reprehendendus	353
Cap. IV.	De origine dominii	354
§. 1.	Proprietas & communio sunt affectiones morales	354
§. 2.	Quid communio & proprietas	354
§. 3.	Eadem non nisi inter plures uno locum habet	356
§. 4.	Et immediate fluit ex conventionem hominum	356
§. 5.	De communionem primaeva	357
§. 6.	Ab eadem quo ordine discessum	358
§. 7.	Eaque res utilis humano generi fuit	359
§. 8.	Antiquorum super origine dominii sententia	360
§. 9.	Sententia Grotii expenditur	362
§. 10.	Argumenta eorum, qui communionem primaevam oppugnant	363
§. 11.	364
§. 12.	366
§. 13.	367
§. 14.	Quo sensu dominium dicatur juris naturalis	368
§. 15.	Quatenus infantes sint capaces dominii	369

Cap. V. De objecto domini	370
§. 1. Quid requiratur, ut res propriae fieri queant	370
§. 2. Res usus inexhausti frustra fiunt propriae	370
§. 3. Res propria aliquo modo custodiae debet esse obnoxia	371
§. 4. Quarundam rerum propriarum usus omnibus patet	371
§. 5. Divina concessio dominio maris non repugnat	371
§. 6. Rationes contra proprietatem maris	372
§. 7. Usus maris quinam	373
§. 8. Quaenam maris partes occupatae sint	374
§. 9. Oceanus vastus domini expers	375
§. 10. Oceani navigatio & commercia quatenus libera	376
Cap. VI. De occupatione	377
§. 1. Modi acquirendi quotuplices	377
§. 2. Modi acquirendi originarii	377
§. 3. Occupatio sit per universitatem, aut per fundos	377
§. 4. Occupatio mobilium dependet ab arbitrio summi imperii	378
§. 5. Alicubi captura ferarum quibuslibet permessa	379
§. 6. Alicubi eadem solis Principibus relicta	380
§. 7. An qui contra leges venatur, feram captam suam faciat	381
§. 8. Quando occupatae intelligantur res immobiles	382
§. 9. Quando mobiles	383
§. 10. An vulnerata â me fera statim mea sit	383
§. 11. An nostri sint pisces, qui in lacu nostro sunt	384
§. 12. Res derelictae fiunt denuo occupantis	384
§. 13. De thesauris	386
§. 14. De occupatione bellica	387
Cap. VII. De acquisitionibus accessionum	388
§. 1. Accessiones quotuplices	388
§. 2. Accessiones regulariter pertinent ad dominum rei	388
§. 3. Fructus quotuplices	388
§. 4. Foetus animalium pertinent ad dominum matris	389
§. 5. Consita solo cedunt	389
§. 6. Aedificia quatenus solo cedant	389
§. 7. Charta cedit scripturae	390
§. 8. Tabula picturae	390
§. 9. Purpura vesti	391
§. 10. De specificatione	391
§. 11. De alluvionibus integrarum regionum	393
§. 12. Et agrorum privatorum	394
Cap. VIII. De jure in res alienas	396
§. 1. Variis modis contingit, ut quis in re aliena jus habet	396
§. 2. Quot praecipuè jura sint in re aliena	396
§. 3. Jus emphyteuticum	396

§. 4. Jus superficiarium	396
§. 5. Jus possessoris bonae fidei	396
§. 6. Servitutes quid, & quotuplices	397
§. 7. Ususfructus	397
§. 8. Usus	399
§. 9. Habitatio	399
§. 10. Operae servorum	399
§. 11. Servitutes praediorum urbanorum	399
§. 12. Et rusticorum	401
Cap. IX. De translatione domini in genere	401
§. 1. Ex dominio fluit, ut liceat rem alienare	401
§. 2. In alienatione requiritur duorum consensus	401
§. 3. Qui exprimendus per signa	402
§. 4. Alienatio fit pure, aut sub conditione)	402
² §. 5. = ¹ §. 4. An ad alienationem requiratur traditio	402
² §. 6. = ¹ §. 5. Dominium vel abstrahit à possessione, vel eandem involvit	403
² §. 7. = ¹ §. 6. Quid & quotuplex sit possessio	403
² §. 8. = ¹ §. 7. Quatenus per sola pacta adquiratur dominium	404
² §. 9. = ¹ §. 8. Traditio vera, vel ficta	405
Cap. X. De testamentis	406
§. 1. Modi acquirendi derivativi quotuplices	406
§. 2. Definitio testamenti Grotiana examinatur	406
§. 3. Quid nobis testamentum	407
§. 4. Testamenta an sint juris naturalis, dubitatur	407
§. 5. Antiquissimi mortalium vivi inter haeredes bona distribuebant	408
§. 6. Testamenta in quantum juris naturalis, & in quantum juris positivi	409
§. 7. Licet capere haereditatem ex testamento solennitatibus defecto, si nemo contradicat	410
§. 8. Licet tamen haeredi ex intestato tale testamentum subvertere	411
§. 9. Donationes mortis causa	412
Cap. XI. De successione ab intestato	413
§. 1. Successiones ab intestato nituntur praesumpta voluntate defuncti	413
§. 2. Prout tamen illa rationi congruit	413
§. 3. Liberi reliquis omnibus praeferuntur	414
§. 4. Parentes liberis debent alimenta	415
§. 5. Quid alimenta comprehendant	415
§. 6. Quinam liberorum nomine veniant	415
§. 7. Quid praeter alimenta liberis debeatur; & quare	416
§. 8. Non necessario aequaliter bona inter liberos dividenda	417
§. 9. Liberi legitimi praevalent naturalibus	418
§. 10. Modo pater illos agnoscat	419
§. 11. Aut non ab haereditate excluserit	419
§. 12. De jure repraesentationis	420
§. 13. Deficientibus liberis succedunt parentes	420

§. 14.	Et his deficientibus cognati pro ordine propinquitatis	421
§. 15.	An amici cognatis praeferendi	421
§. 16.	An benefactores cognatis praepolleant	422
§. 17.	Ordo inter cognatos	423
§. 18.	Civilibus tamen legibus ampla heic disponendi facultas	424
§. 19.	Haeres quatenus defuncti debita exsolvere teneatur	426
Cap. XII.	De usucapione	426
§. 1.	Quid ab usucapione praescriptio differat	426
§. 2.	Quid ll. Romanis usucapio, & ubi locum habeat	426
§. 3.	Quatenus in usucapione requiratur bona fides	427
§. 4.	Requiritur possessio continuata	428
§. 5.	Rationes introductae usucapionis	429
§. 6.	An lex de usucapione sit poenalis	429
§. 7.	Multi ad jus civile usucapionem referunt	430
§. 8.	An usucapio oriatur ex tacita domini derelictione	431
§. 9.	Ea videtur niti tacita conventionem gentium	432
§. 10.	Quatenus usucapio noceat nondum natis	433
§. 11.	Usucapio etiam inter diversas gentes locum habet	434
Cap. XIII.	De obligationibus, quae ex dominio rerum per se oriuntur	435
§. 1.	Quilibet tenetur ab alterius rebus sese abstinere	435
§. 2.	Res alienae apud nos extantes sunt restituendae	436
§. 3.	Quod probatur	436
§. 4.	Et illustratur	437
§. 5.	Ex illa obligatione contractus posteriores exceptionem admittunt	438
§. 6.	Reddendum id, quod quis ex alieno est lucratus	439
§. 7.	Bonae fidei possessor ad restitutionem non tenetur, si res periit	439
§. 8.	Idem tenetur ad restituendos fructus extantes	440
§. 9.	Et consumptos, si alias tantundem consumpturus fuerat	440
§. 10.	Non ad eos, quos neglexit percipere	440
§. 11.	Non tenetur qui rem donatam donavit, cum distinctione	440
§. 12.	Nec si rem emtam vendiderit, similiter cum distinctione	441
§. 13.	Quatenus pretium recuperare possit, qui rem alienam b. f. emit	441
§. 14.	An res aliena emta restitui venditori possit	442
§. 15.	Qui rem alienam habet, cujus dominus ignoratur, recte eam potest retinere	442
§. 16.	An turpiter datum sit restituendum	442
Liber quintus	445
Cap. I.	De pretio	445
§. 1.	Post dominium introducenda fuit mensura rerum	445
§. 2.	Quantitas moralis rerum quid	445
§. 3.	Pretium quotuplex	446
§. 4.	Pretii vulgaris fundamentum quodnam	446
§. 5.	Multae res utiles pretium non habent; & quare	446
§. 6.	Quare pretia rerum intenduntur	448

§. 7. De pretio affectionis	451
§. 8. De pretio legitimo	452
§. 9. De pretio communi	453
§. 10. Causae, quae commune pretium intendunt vel remittunt	453
§. 11. Pretium vulgare non sufficit vitae humanae	455
§. 12. Inde constitutum pretium eminens in nummo	455
§. 13. Qui fere ex metallis constat	456
§. 14. Nummorum valorem quatenus determinare possint rectores civitatum	457
§. 15. In eo quoque respectus est habendus ad fundos	459
§. 16. Valor pecunia itidem mutationi obnoxius	460
Cap. II. De contractibus, qui pretia rerum praesupponunt, in genere	461
§. 1. Differentia inter pacta & contractus, juxta Hobbesium	461
§. 2. Juxta Interpretes juris Romani	461
§. 3. Circa quorum heic tradita aliquid monetur	462
§. 4. Nostra circa id discrimen sententia	462
§. 5. Contractus dividuntur in μονοπλεύρους & διπλεύρους	463
§. 6. Reales, consensuales, verbales, literales	463
§. 7. Nominatos & innominatos	464
§. 8. Beneficos & onerosos	464
§. 9. Enumeratio contractuum onerosorum	464
§. 10. Contractus mixti	466
Cap. III. De aequalitate in contractibus onerosis observanda	467
§. 1. In contractibus onerosis debet esse aequalitas	467
§. 2. Ideo vitia rei indicanda sunt	467
§. 3. Id quod requirit ipsa natura contractus	468
§. 4. An quae rem per se non contingunt indicanda	469
§. 5. Nota utrinque vitia indicari necessum non est	470
§. 6. Ad contrahendum metu nemo adigendus	471
§. 7. In contractibus beneficis aequalitas locum non habet	471
§. 8. In contractu oneroso nihil donari praesumitur	471
§. 9. Inaequalitas emergens quatenus corrigenda	472
§. 10. An circumventio in emtione naturaliter licita	472
Cap. IV. De contractibus beneficis in specie	474
§. 1. Mandatum quid	474
§. 2. Ejus singularis apud Romanos religio	474
§. 3. Mandatarius debet adhibere summam diligentiam	475
§. 4. Quatenus idem indemnis debeat praestari	475
§. 5. An mandatum expleatur per equipollens	475
§. 6. De commodato; & in quo hoc differat à precario	477
§. 7. De deposito	478
Cap. V. De contractibus onerosis in specie, et primo quidem de permutatione, emtione et venditione	480

§. 1. De permutatione	480
§. 2. Quando contractus emtionis venditionis sit perfectus	482
§. 3. De periculo & commodo rei venditae	483
§. 4. De pactis venditioni adjici solitis	484
§. 5. Quid emtor venditori, & hic illi praestare debeat	486
§. 6. De emtione spei	487
§. 7. De monopoliis	487
Cap. VI. De locatione conductione	489
§. 1. Locationi cum emtione communia	489
§. 2. Definitus rei usus interceptus est damno locatoris	490
§. 3. Incertus regulariter damno conductoris	491
§. 4. An eadem opera pluribus simul locari possit	492
Cap. VII. De mutuo	493
§. 1. Quid mutuuum, quid res fungibiles	493
§. 2. Harum rerum duplex usus	493
§. 3. Quibus rebus in creditum soleamus ire	494
§. 4. De mutuo tacito	494
§. 5. An mutuuum sit alienatio	494
§. 6. Quid si mutatio contigerit in bonitate monetae intrinseca	495
§. 7. Aut in valore extrinseco	495
§. 8. Ebraeorum super usuris tradita	496
§. 9. Usuram juri naturali non repugnare ostenditur	498
§. 10. Ad argumenta in contrarium respondetur	500
§. 11. Contractus usurae aequipollentes probantur	501
§. 12. Elusiones infamiae usurariae passim inventae	502
Cap. VIII. De societate	503
§. 1. Societas quot modis ineatur	503
§. 2. Collatio pecuniae cum opera diversimode fit	504
§. 3. Societas irregularis	504
§. 4. Societas omnium bonorum	504
Cap. IX. De contractibus, qui aleam continent	505
§. 1. Pacta sorte mixta	505
§. 2. Locum habent tam in pace	505
§. 3. Quam in bello	506
§. 4. Contractus sponsionis	507
§. 5. Contractus ludi	507
§. 6. De contractu lotariae	507
§. 7. De olla fortunae	508
§. 8. De contractu assecurationis	508
Cap. X. De pactis accessoriis	509
§. 1. Pacta accessoria duplicis generis	509

§. 2.	Pactorum adjectorum varietas	509
§. 3.	Pactum adjectum si turpe sit, invalidum est	509
§. 4.	Quandoque negotium facit irregulare	509
§. 5.	In continenti adjectum caeteris paribus est validum	510
§. 6.	Ex intervallo adjectum negativum parit exceptionem	510
§. 7.	Affirmativum quatenus valeat	510
§. 8.	De fiducia	511
§. 9.	Fidejussor non potest teneri in plus, quam principalis debitor	512
§. 10.	Potest tamen teneri arctius	513
§. 11.	Quae fidejussori beneficia juris competant	513
§. 12.	De vadibus	514
§. 13.	Pignorum usus	515
§. 14.	Pignus est vel fructuosum vel sterile	515
§. 15.	Pignus an usucapiatur	516
§. 16.	Quid differat hypotheca à pignore	516
Cap. XI.	Quibus modis solvantur obligationes, quae ex pactis oriuntur	517
§. 1.	Modus maxime naturalis solvendae obligationis est explere conventa	517
§. 2.	Quid si quis pro ignorante solverit	517
§. 3.	Cui solvendum	518
§. 4.	Quid solvendum	518
§. 5.	Compensatio adversus quem & à quo opponatur	518
§. 6.	Ubi eadem locum habeat	519
§. 7.	Remissione solvitur debitum	520
§. 8.	Mutuo dissensu quatenus solvatur obligatio	521
§. 9.	Unius perfidia alterum obligatione solvit	521
§. 10.	Ubi & mutatio status, in quo fundabatur obligatio	522
§. 11.	Quatenus tempore expiret obligatio	522
§. 12.	Morte quae obligationes expirent	523
§. 13.	De delegatione	523
§. 14.	Confusione	523
§. 15.	Et novatione	523
Cap. XII.	De interpretatione	524
§. 1.	Ratio ordinis	524
§. 2.	Rectae interpretationis necessitas	524
§. 3.	Verba regulariter intelligenda ex proprietate populari	525
§. 4.	Verba artis ex arte	526
§. 5.	Per conjecturas eruitur sensus, si verba sint ambigua	526
§. 6.	Aut repugnent vel repugnare videantur	527
§. 7.	Conjecturae petuntur ex materia substrata	529
§. 8.	Ex effectu	530
§. 9.	Ex conjunctis, origine, aut etiam loco	530
§. 10.	ex ratione legis ejus sensus colligatur	531
§. 11.	Quaedam vocabula habent significationem latam & strictam	532
§. 12.	Res quaedam sunt favorabiles, quaedam odiosae	532

§. 13.	Ex hisce distinctionibus regulae formantur	532
§. 14.	Exemplum in duobus, qui simul ad metam pervenerunt	534
§. 15.	Quomodo interpretandum, ne quis injussu alterius bellum gerat	534
§. 16.	De verbis Carthaginem fore liberam	535
§. 17.	Conjectura, propter quam legis sit extensio	535
§. 18.	De his, quae in fraudem legis fiunt	536
§. 19.	Conjectura, propter quam legis fit restrictio, idque vel ex defectu voluntatis originario	538
§. 20.	Circa conjecturam hanc observatio	539
§. 21.	Vel ex casus emergentis repugnantia cum voluntate, ubi iste est vel illicitus	539
§. 22.	Vel nimis gravis, habita ratione actus	540
§. 23.	Quid si diversae leges casu aliquo inter se collidi videantur	541
Cap. XIII.	De modo litigandi in libertate naturali	544
§. 1.	Quae aliis debentur ultro sunt implenda	544
§. 2.	In statu naturali iudex non datur	544
§. 3.	Controversiae, quae colloquio inter partes expediri nequeunt, ad arbitros sunt deferendae	545
§. 4.	Inter arbitrum & partes non intercedit pactum	545
§. 5.	Arbitri in dubio intelliguntur adstricti juris	547
§. 6.	Arbitris non sufficit pronunciasse super possessione	547
§. 7.	De mediatoribus pacis	548
§. 8.	Quid si instrumenta fuerint amissa	549
§. 9.	De testibus	549
§. 10.	De executione rei iudicatae	551
Liber sextus	553
Cap. I.	De matrimonio	553
§. 1.	Transitus	553
§. 2.	Matrimonium generis humani seminarium	553
§. 3.	An sit aliqua obligatio ad ineundum matrimonium	554
§. 4.	Vaga libido juri naturali repugnat	554
§. 5.	Genus humanum non debet propagari citra leges connubii	556
§. 6.	Obligatio ad ineundum matrimonium qualis possit esse ex legibus civilibus	557
§. 7.	Qualis illa sit ex lege naturali	560
§. 8.	Quousque circa matrimonium lex civilis disponere possit	561
§. 9.	Matrimonia irregularia Amazonica	562
§. 10.	Regularis matrimonii leges, & jura	564
§. 11.	Unde marito imperium in uxorem oriatur	566
§. 12.	An illud immediate à Deo conferatur	568
§. 13.	An necessario involvat jus vitae & necis	569
§. 14.	An consensus non concubitus faciat nuptias	569
§. 15.	Unam pluribus simul nubere, aut misceri nefas	570
§. 16.	Polygamia multis populis in usu	572
§. 17.	An illa repugnet juri naturali	573
§. 18.	574

§. 19.	Perfectissima species conjugii, unam uni jungi	576
§. 20.	Matrimonium temere dissolvere nefas	577
§. 21.	Adulterium & malitiosa desertio solvunt matrimonium	578
§. 22.	An intolerabiles mores sint causa divortii	580
§. 23.	De sensu legis divinae circa divortia nonnullorum sententiae	581
§. 24.	Inprimis Miltoni recensetur	582
§. 25.	Ad matrimonium ineundem requiritur habilitas physica	585
§. 26.	De errore circa matrimonium	586
§. 27.	Uni nupta alteri non recte nubit	587
§. 28.	Matrimonia inter consanguineos quare vetita	588
§. 29.	Pudor circa partes genitales unde	589
§. 30.	De nuditate	590
§. 31.	Origo pudoris naturalis	592
§. 32.	Connubia inter parentes & liberos nefaria	593
§. 33.	Ebraeorum super hac re sententia	594
§. 34.	De connubiis fratrum & sororum	595
§. 35.	De reliquis gradibus prohibitis	598
§. 36.	De nuptiis minus solennibus	599
Cap. II.	De potestate patria	600
§. 1.	De origine imperii patrii sententia communis	600
§. 2.	Ex mente Hobbesii primaeva potestas in prolem est penes matrem	601
§. 3.	Quae ab hac deinde in alios derivatur	602
§. 4.	Quibus rationibus imperium paternum nitatur	603
§. 5.	Quatenus patris jus potius, quam matris	604
§. 6.	Quanta potestas in prolem competat patri ut tali	605
§. 7.	Et quidem tempore infantiae ac pueritiae	607
§. 8.	Hoc tempore quatenus liberi sint capaces dominii	607
§. 9.	An filium possit vendere pater	608
§. 10.	De obligatione liberorum emancipatorum	610
§. 11.	Quid patribus competat potestatis in adultos filios extra civita.	612
§. 12.	Quid in civitatibus	612
§. 13.	Quomodo haec potestas dissolvatur	614
§. 14.	An liberis consensus parentum sit necessarius ad ineundum matrimonium	615
Cap. III.	De potestate herili	616
§. 1.	Societas herilis quae	616
§. 2.	Servitus actu ab ipsa natura non constituitur	616
§. 3.	Neque immediate à Deo	617
§. 4.	Servitutis primaeva origo videtur ex contractu	617
§. 5.	Servorum dein numerus bello valde auctus	618
§. 6.	Bello captorum unde obligatio erga dominos	619
§. 7.	Idem rebus certo modo aequiparantur	619
§. 8.	Potest tamen illis fieri injuria	620
§. 9.	De prole servili	621
§. 10.	Incommoda servitutis	622
§. 11.	Quibus modis servitus tollatur	624

Liber septimus	627
Cap. I. De causa impulsiva constituenda civitatis	627
§. 1. Ingressus	627
§. 2. Homo natura magis amat se, quam societatem	627
§. 3. Ex adpetitu tamen societatis non statim sequitur adpetitus civitatis	629
§. 4. In homine multa sunt vitia, civilem societatem perturbantia	630
§. 5. An civitas per consecutionem naturalem producta	632
§. 6. An indigentia fuerit causa constitutae civitatis	633
§. 7. Genuina civitatis constituendae causa	634
§. 8. Sola legis naturae reverentia pacem generis humani non continet	635
§. 9. Neque soli arbitri; neque pacta	637
§. 10. Discrepantia judiciorum pacem generis humani turbat	637
§. 11. Coërcendis hominibus acriori fraeno quam sola lege naturali opus est	637
Cap. II. De interna civitatum structura	639
§. 1. Contra malitiam hominum ab ipsis hominibus remedium est petendum	639
§. 2. Ad hunc finem multi sese conjungere debent	639
§. 3. Illi multi consentire debent	640
§. 4. Quid coetus apum à civitate differat	640
§. 5. Ad civitatum requiritur unio voluntatum, & virium	642
§. 6. Unio illa fit intervenientibus pactis	643
§. 7. Pactum primum, & illud subsequens decretum	644
§. 8. Pactum alterum, complementum civitati afferens	644
§. 9. Causa, quare Hobbesius unum tantum pactum agnoscat	646
§. 10. Ea est insufficiens	646
§. 11. Ejus rationibus respondetur	647
§. 12.	648
§. 13. Quid sit civitas	650
§. 14. In monarchia quod vult rex, id vult civitas	651
§. 15. In aliis formis regulariter major pars concludit	652
§. 16. Quod limitatur	654
§. 17. De paritate sententiarum	654
§. 18. De jungendis & dividendis sententiis	655
§. 19. Quot homines minimum ad concilium requirantur	656
§. 20. Quis sit civis	657
(§. 21. Quotuplicia sint corpora subordinata)	658
(§. 22. Quid juris istis corporibus competat)	658
(§. 23. De corporibus illegitimis, & factiosis)	659
(§. 24. De peculiaribus functionibus civium)	660
Cap. III. De generatione summi imperii civilis seu majestatis	660
§. 1. Summum imperium resultavit ex pactis, quibus civitas coaluit	660
§. 2. Id quod volente & probante Deo factum	661
§. 3. An majestas sit immediate à Deo	662
§. 4. Quibus rationibus id aliqui probare conentur	663
§. 5. Imperium civile non fuit productum per bella	665

§. 6.	An ex patrefamilias possit fieri princeps	665
§. 7.	Quomodo, qui vasalli vinculo exsolvitur, majestatem accipiat	665
§. 8.	An liber populus, aut monarcha, imperium in alterius manus resignans, efficiens causa majestatis sit	666
§. 9.	⟨Penes quem sit, tribuere titulum regium⟩	666
Cap. IV.	De partibus summi imperii, earumque naturali connexione	667
§. 1.	Quo sensu summum imperium partes habere dicatur	667
§. 2.	Potestas legislativa	667
§. 3.	Potestas poenas sumendi	668
§. 4.	Potestas judiciaria	669
§. 5.	Potestas belli & pacis, idemque foederum feriendorum	669
§. 6.	Jus magistratus constituendi	669
§. 7.	Jus tributa indicendi	669
§. 8.	Examen doctrinarum	670
§. 9.	Imperium fortius stringit quam pactum	671
§. 10.	Quis proprie dicatur partem imperii habere	671
§. 11.	Cohaerentia partium summi imperii demonstratur	672
§. 12.	Et illustratur	672
§. 13.	Etsi multi illas partes separare velint	673
§. 14.	Inter quos & Grotius; qui examinatur	674
Cap. V.	De formis rerumpublicarum	675
§. 1.	Accidentia civitatum non constituunt novam speciem	675
§. 2.	Dantur & formae irregulares civitatum, ac systemata	676
§. 3.	Tres sunt formae civitatis regularis	676
§. 4.	Democratia videtur reip. forma antiquissima	676
§. 5.	In democratia non minus est summum imperium, quam in monarchia	678
§. 6.	Quomodo democratia constituatur	680
§. 7.	Democratiae requisita ordinaria	680
§. 8.	Quomodo aristocratia constituatur	681
§. 9.	Et quomodo monarchia	682
§. 10.	In rebusp. occurrunt vitia hominum & status	682
§. 11.	Quae tamen peculiarem reip. speciem non constituunt	683
§. 12.	Sicuti nec varia accidentia democratiarum & aristocratiarum	685
§. 13.	De recentiorum mixta republica	686
§. 14.	In quo consistat natura irregularium rerump.	687
§. 15.	Irregularitas maxime perspicitur ex exemplis	687
§. 16.	Imperia, quae habent provincias, non statim sunt systemata	689
§. 17.	De systematibus, quae oriuntur propter communem regem	690
§. 18.	De systematibus, quae foedere coaluerunt	691
§. 19.	Quomodo negotia in istis communicentur	693
§. 20.	An major pars ibi obliget minorem	693
§. 21.	Quomodo talia systemata dissolvantur	694
§. 22.	De comparatione formarum reipubl.	695

Cap. VI. De affectionibus summi imperii	696
§. 1. Imperium in civitate quare summum dicatur	696
§. 2. Illud qui habet est ἀντιπεύθυνοϛ	696
§. 3. Et legibus humanis superior	696
§. 4. De distinctione inter majestatem realem & personalem	698
§. 5. Reges universo populo superiores esse posse ostenditur	698
§. 6. Et rationes in contrarium dissolvuntur	699
§. 7. Imperium absolutum quid	701
§. 8. Non deprehenditur aequè in omnibus rerump. formis	702
§. 9. Imperia limitata unde	703
§. 10. Quibus pactis illa existant	705
§. 11. Qua ratione diversae partes imperii limitentur	707
§. 12. De potestate ordinum	708
§. 13. Hobbesio respondetur	710
§. 14. Modus habendi imperium quotuplex	711
§. 15. An detur summum imperium temporarium	711
§. 16. De regnis patrimonialibus	712
§. 17. De regnis libero consensu populi constitutis	713
Cap. VII. De modis acquirendi imperium imprimis monarchicum	714
§. 1. Modus acquirendi imperium in democratia est uniformis	714
§. 2. Sed in aristocratia & monarchia variat	714
§. 3. Imperium quatenus occupetur per vim justam	715
§. 4. Quatenus per vim injustam	716
§. 5. Qua ratione quis alterius imperio exsolvatur	716
§. 6. Electio quotuplex	717
§. 7. Quid interregnum	717
§. 8. Et interreges	719
§. 9. Examinatur Hobbesius	719
§. 10. Quid si posthumus expectetur	720
§. 11. De successione in regno patrimoniali	720
§. 12. Et in regnis voluntate populi constitutis, eaque vel simpliciter haereditaria	722
§. 13. Vel lineali	723
§. 14. Aut per gradus velut transversos	724
§. 15. De iudice controversiarum circa successiones in regnis	725
Cap. VIII. De sanctitate summi imperii civilis	726
§. 1. Summo imperio justa imperanti non debet resisti	726
§. 2. An civi à civitate injuria fieri possit	727
§. 3. Cives saepe injuste de imperio civili queruntur	727
§. 4. Quot modis civi à rectore civitatis injuria fieri queat	728
§. 5. An atrocibus injuriis principis possit resisti	729
§. 6. Non statim civibus vis in eum, qui tyrannus dicitur, est licita	730
§. 7. Grotii sententia	731
§. 8. Sacrosancti non sunt, nisi reges vere tales	732
§. 9. Quo casu invasor habendus pro legitimo principe	733
§. 10. Quatenus invasoris jussa cives obligent, legitimo rege adhuc superstite, sed expulso	734

Cap. IX. De officio summorum imperantium	735
§. 1. Officium summorum imperantium unde cognoscatur	735
§. 2. Illud imperantibus probe est addiscendum	735
§. 3. Salus populi suprema lex est	736
§. 4. Cives bonis moribus imbuendi	736
§. 5. Commodae leges ferendae	737
§. 6. Eaedem executioni dandae	738
§. 7. Poenae recte temperandae	738
§. 8. Injuriae civium mutuae prohibendae	738
§. 9. Idoneis & probis ministris utendum	739
§. 10. Tributa recte exigenda & collocanda	740
§. 11. Facultates civium promovendae	741
§. 12. Factiones prohibendae	741
§. 13. Adversus invasiones exterorum vires parandae	742
Liber octavus	743
Cap. I. De jure dirigendi actiones civium	743
§. 1. De indole legum civilium in genere	743
§. 2. An lex civilis possit repugnare legi naturali	744
§. 3. An eadem crimina pro lubitu definire possit	745
§. 4. Praecepta decalogi an sint leges civiles	747
§. 5. Num aliquod justum fuerit ante leges civiles	747
§. 6. An quis aliquando exsequi pravum mandatum superioris possit sine peccato	749
§. 7. Jussu superioris scelus non recte patratatur	751
§. 8. An civis jussu regis recte militet in bello injusto	752
Cap. II. De potestate summi imperii in vitam civium ex occasione defendendae civitatis	753
§. 1. Summus imperans potest cives vitae periculo exponere in bello	753
§. 2. An militiam detrectare liceat propter pactum cum hoste	754
§. 3. Nemo se ad militiam inutilem reddere debet	755
§. 4. Quanta sit militum obligatio	756
§. 5. An civitas civem innocentem possit dedere	757
§. 6. Civitas potest civem suum alteri obsidem dare	758
Cap. III. De potestate summi imperii in vitam ac bona civium ex causa delicti	759
§. 1. An jus vitae & necis à singulis potuerit in civitatem conferri	759
§. 2. In libertate naturali poenae humanae non est locus	760
§. 3. Sed tantum in civitatibus	761
§. 4. Quid sit poena	761
§. 5. Sumere poenas ad quam speciem justitiae referendum	764
§. 6. Hominem ab homine poenas sumere non est iniquum	767
§. 7. Cui competat potestas poenas exigendi	767
§. 8. Poena humana debet habere aliquem finem	769
§. 9. Primus poenae finis emendare peccantem	770
§. 10. An quilibet quemlibet castigare possit	771
§. 11. Alter poenae finis cavere laeso	772

§. 12.	Tertius poenae finis securitas omnium	773
§. 13.	Quatenus privati poenas possint exsequi	774
§. 14.	Quaenam peccata supervacuum sit punire in foro civili	775
§. 15.	An quandoque liceat ignoscere	776
§. 16.	Quatenus id liceat ante legem poenalem	777
§. 17.	Et post eandem	779
§. 18.	Magnitudo delicti aestimatur tum ex objecto	782
§. 19.	Tum ex affectu, quo quis impulsus fuit	783
§. 20.	Tum ex intentionis magnitudine	784
§. 21.	Tum ex firmitate animi delinquentis	785
§. 22.	Tum denique ex habitu	786
§. 23.	Quid circa determinandam poenae quantitatem spectetur	788
§. 24.	Quae sit poenarum mensura	791
§. 25.	In poenis respicitur quoquo persona ejus qui patitur	791
§. 26.	An lex Ebraea adaequata ubique poenarum mensura	793
§. 27.	De talione	794
§. 28.	Quomodo universitas aliqua puniatur	797
§. 29.	Delicta universitatum lapsu temporis demum extinguuntur	798
§. 30.	Non quodvis malum fatale poena humana est	799
§. 31.	Aliud est damnum directe datum, aliud quod per consequentiam venit	799
§. 32.	Aliud est occasio, aliud causa mali	799
§. 33.	Ob alienum delictum nemo non est puniendus	801
Cap. IV.	De potestate imperii civilis circa definiendum valorem civium	802
§. 1.	Existimatio definitur, & dividitur	802
§. 2.	Existimatio simplex naturalis	803
§. 3.	Quae est vel integra	803
§. 4.	Vel diminuta	803
§. 5.	Vel consumpta	804
§. 6.	Existimatio civilis simplex deficit vel ex statu	805
§. 7.	Vel ex antegresso delicto	807
§. 8.	Non est infame duellum legibus vetitum detrectare	808
§. 9.	Existimatio simplex ab arbitrio imperantium non dependet	809
§. 10.	Neque pro illis consumi potest	809
§. 11.	Existimatio intensiva	810
§. 12.	Ejus fundamenta	811
§. 13.	An honoris fundamentum sola potentia	813
§. 14.	Per ista fundamenta producitur tantum aptitudo ad honorem	815
§. 15.	Quis jure suo praecedentiam prae altero habeat	816
§. 16.	Argumenta, ex quibus praecedentia praetenditur	817
§. 17.	Examinatur antiquitas	817
§. 18.	Potentia, ejus qualitas, & tituli	818
§. 19.	818
§. 20.	Rex regi cedere non tenetur	819
§. 21.	Quomodo reges convenire possint citra contentionem	819
§. 22.	De ordine inter socios	820

§. 23.	Civium designare ordinem est summi imperii	821
§. 24.	Quomodo diversarum civitatum cives comparentur	823
§. 25.	Nobilitas natalibus non inest à natura	824
§. 26.	Sed ab impositione civitatum	825
§. 27.	Quae tamen meriti niti solet & debet	826
§. 28.	Indoles Romanae nobilitatis primis temporibus	826
§. 29.	Eam postea gesti honores metiebantur	827
§. 30.	Quae indoles nobilitatis hodie in pleraque Europae	828
§. 31.	Alicubi nobilitati sanguinis exiguum pretium	829
§. 32.	Quatenus honores civiles ab arbitrio civitatis dependeant	830
Cap. V.	De potestate summi imperii circa bona tam publica quam privatorum	831
§. 1.	Quid potestatis in bona regi sit, si regnum sit ipsius patrimonium	831
§. 2.	Non ubique cives dominium rerum suarum debent civitati	832
§. 3.	Summum imperium potest leges ferre, quomodo cives bonis suis uti debent	833
§. 4.	Idem potest tributa exigere	835
§. 5.	Quid observandum circa impositionem vectigalium	836
§. 6.	Et tributorum	837
§. 7.	De dominio eminente	838
§. 8.	Quid liceat regi circa bona publica	839
§. 9.	De alienatione regni, & ejus partium	840
§. 10.	Rex non potest infeudare regnum, aut oppignorare sine consensu populi	841
§. 11.	Neque alienare bona, quae principatum sequuntur	842
Cap. VI.	De jure belli	842
§. 1.	Partitio sequentium	842
§. 2.	Pax est status hominis ordinarius; bellum extra ordinem à natura indulgetur	842
§. 3.	Bellum est vel defensivum, vel offensivum	844
§. 4.	Belli causa debet esse liquida	844
§. 5.	Causae bellorum injustae recensentur	844
§. 6.	In hostem dolo quoque licet uti	846
§. 7.	Quid in hostem liceat	846
§. 8.	In civitatibus jus belli singulis est ademptum	847
§. 9.	Bellum est vel solenne vel minus solenne	848
§. 10.	Magistratus ut talis non habet jus bellum movendi	848
§. 11.	An idem bellum movere possit ex praesumpta voluntate summi imperantis	850
§. 12.	Quatenus injuria civis praebat causam belli contra civitatem	850
§. 13.	De aequitate repressaliarum	851
§. 14.	Pro quibus bellum recte suscipiatur	851
§. 15.	De belli indictione	852
§. 16.	Gentes in bello multum sibi licentiae solent sumere	853
§. 17.	De licentia in corpus	853
§. 18.	An liceat hostem interficere immissis percussoribus	853
§. 19.	A licentia bellica non sunt exemptae res sacrae	854
§. 20.	Quomodo res bello acquirantur	854
§. 21.	Cuinam res bello captae acquirantur	855

§. 22. Quatenus incorporalia bello acquirantur	855
§. 23. An creditum bello acquiratur	856
§. 24. Imperium in victos quot modis acquiratur	857
§. 25. Quomodo res captae recuperentur	857
§. 26. Quomodo integri populi hosti iterum eripiantur	858
Cap. VII. De pactis bellicis	858
§. 1. Pacta, quae bellum praesupponunt, dividuntur	858
§. 2. An pacta, quae ad statum belli tollendum non spectant, sint valida	858
§. 3. Quid sint induciae	859
§. 4. De duratione induciarum	860
§. 5. Induciae relinquunt causam belli	860
§. 6. Post inducias indictione non est opus	860
§. 7. Induciae expresso pacto contrahuntur	861
§. 8. De initio & fine induciarum	861
§. 9. Quando induciae obligent subditos	861
§. 10. Quid per inducias liceat, quid non	861
§. 11. Quid si quis in hostico post elapsas inducias invitus deprehendatur	862
§. 12. Quid si violentur induciae	862
§. 13. De jure commeatus	862
§. 14. De captivorum redemptione	862
§. 15. De pactis ducum	863
§. 16. De pactis privatorum in bello	863
Cap. VIII. De pactis pacem reducentibus	863
§. 1. An pacta pacis infirmentur per exceptionem metus	863
§. 2. An cum rebellibus valide pax ineatur	864
§. 3. Quatenus in pace bona privatorum condonari possint	864
§. 4. Terminus implendae pacis stricte interpretandus	865
§. 5. Quid si pax referatur ad eventum proelii	865
§. 6. Obses in principis locum succedens non amplius tenetur	866
§. 7. De sponsoribus pacis	866
Cap. IX. De foederibus	866
§. 1. Foederum divisio	866
§. 2. Foedera, quibus nihil extra juris naturalis debitum disponitur	866
§. 3. Quid foedera aequalia sint, & quotuplicia	867
§. 4. De foederibus inaequalibus	868
§. 5. Utri ex pluribus foederatis potius sit ferendum auxilium	870
§. 6. Foederum alia realia, alia personalia	871
§. 7. Quae dignoscuntur vel ex consideratione singulorum	871
§. 8. Vel ex generalibus notis	872
§. 9. An foedera pertineant ad reges expulsos	872
§. 10. An sociorum nomine etiam futuri veniant	873
§. 11. Foedera tacite non intelliguntur renovari	873
§. 12. Ad quid sponsores teneantur sponsione non ratihabita	873
§. 13. An sponsio ratihabeatur per silentium summi imperantis	874

Cap. X. De pactis regum promiscuis	874
§. 1. Ordo sequentium	874
§. 2. Quatenus rex restitutione in integrum gaudeat contra extraneum	875
§. 3. Et quatenus contra cives suos	875
§. 4. Contractus regum quatenus exempti legibus civilibus	876
§. 5. Rex de suo juramento valido dispensare nequit	876
§. 6. Quatenus civi actio contra regem ex contractu sit	876
§. 7. Contractus civium subjacent dominio eminenti	877
§. 8. Quatenus ex contractu regum obligentur successores	877
§. 9. An donationes regum sint revocabiles	878
Cap. XI. Quibus modis civis esse quis desinat	874
§. 1. Civis quis esse desinit, rege sine successore mortuo	879
§. 2. Item, si quis migret	879
§. 3. Quid in migratione observandum	880
§. 4. An gregatim possit discedi	881
§. 5. An licitum sit simulare transfugam	882
§. 6. An civitas possit expellere civem pro lubitu	883
§. 7. De exilio	884
§. 8. Civitas amittitur per vim hostilem	885
§. 9. An deditus, nec receptus, civis maneat	885
Cap. XII. De mutatione et interitu civitatum	874
§. 1. Mutata forma reip. idem manet populus	886
§. 2. Debita civitatis per mutationem non tolluntur	886
§. 3. Acta invasoris quatenus eo depulso consistent	886
§. 4. Quem civitas post mutationem locum obtineat	887
§. 5. Quid si ex una civitate plures fiant	887
§. 6. Quid si plures civitates uniantur	888
§. 7. Populi quatenus aeterni	888
§. 8. Quomodo materiale populi pereat	890
§. 9. Quomodo formale	890